

Apostlagärningarna 10

Detta kapitel i Apostlagärningarna använder många flitigt för att visa på matbudnen i moseböckerna som upphävda. Detta trots att Jesus själv tidigare hade sagt att *“jag har **inte** kommit för att upphäva lagen eller profeterna”*.¹ I detta kapitel står det att Petrus, vid den tiden gäst hos garvaren Simon i Joppe, vid sjätte timmen gick upp på taket för att be. Där fick han i en syn se något som liknade en stor linneduk komma ner från himlen:

*”Han såg himlen öppen och något som liknade en stor linneduk komma ner. Den var fäst i sina fyra hörn och sänktes ner till jorden, och i den fanns alla slag av jordens fyrfotadjur och kräldjur och himlens fåglar. Och en röst kom till honom: ’Stig upp, Petrus, slakta och ät!’ Petrus svarade: ’Nej, nej, Herre! Jag har aldrig ätit något **oheligt** [koinós] eller **orent** [akáthartos].’ Då sade en röst för andra gången till honom: ’Vad Gud har förklarat för rent skall inte du anse vara **orent** [koinóo].’ Detta hände tre gånger, och sedan togs duken strax upp till himlen.”*²

Petrus gensvar på orden han fick höra var att han aldrig hade ätit något oheligt eller orent. När rösten kom till honom för andra gången var det med orden: *“Vad Gud har förklarat för rent skall inte du anse vara orent.”* Om vi tolkar detta som att Gud förklarade alla jordens olika fyrfotadjur och kräldjur samt himlens fåglar för rena, får vi därmed utgå från att Han inte bara upphävde de mosaiska buden i moseböckerna utan även en del av skapelseordningen. Som vi såg i bakgrunden fick Noa befallningen att ta med sig sju par av de *rena* djuren och ett par av de *orena* djuren in i arken.³ Indelningen i rena och orena djur fanns alltså långt innan det mosaiska förbundet slöts vid Sinai berg. Men hur skall vi då tolka Petrus gensvar? Hade han verkligen inte förstått Jesu ord att *“ingenting som utifrån går in i människan kan göra henne oren”*,⁴ eller är det kanske så att de kristna idag inte har förstått dem (se under *Matteus 15 & Markus 7*)?

Dagen innan denna händelse hade Kornelius, en officer vid den italiska vaktavdelningen, från Cesarea haft en syn. En Guds ängel hade kommit till honom och sagt att han skulle skicka bud efter Petrus som då befann sig hos garvaren Simon. Han sände genast iväg några av sina män för att hämta honom. När dessa hade kommit fram och stod vid porten till garvarens hus står det att Petrus *”ännu undrade över vad synen kunde betyda”*.⁵ Förstod han fortfarande inte att Gud hade upphävt matbudnen (enligt den traditionella förståelsen), eller var det så att Gud hade ett annat, mer bakomliggande budskap med denna syn? En intressant sak i sammanhanget är att det direkt efter står att *“se, då stod männen som Kornelius hade sänt vid porten”*. Medan Petrus undrade över vad synen kunde betyda stod alltså tre hedningar utanför dörren. Var detta bara en tillfällighet, eller finns det en koppling mellan dessa båda händelser? Två verser senare står det att *”Petrus tänkte ännu på synen, när Anden sade till honom”*. Även här ser vi direkt efter att *“se, tre män söker dig.”*⁶ Ännu en gång ser vi att när Petrus undrade över vad synen kunde betyda, kom budskapet att tre

---

¹ Matt. 5:17

² Apg. 10:11-16

³ 1 Mos. 7:2-3

⁴ Mark. 7:15

⁵ Apg. 10:17

⁶ Apg. 10:19

hedningar stod utanför och sökte honom. Två gånger i rad ser vi en koppling mellan den syn Gud gav Petrus och det budskap han fick angående dessa hedningar. Sannolikt var detta mer än bara en tillfällighet.

På apostlarnas tid fanns det inom judendomen strikta föreskrifter som reglerade hur man som jude skulle relatera till icke-judar. Bland annat var det strängt förbjudet att besöka deras hem och att äta tillsammans med dem. Dessa strikta föreskrifter var dock utanför moseböckernas undervisning, men hade tillkommit som rabbiniska "staket" för att skydda det judiska folket från att bli rituellt orenade och kulturellt assimilerade. Denna avståndstagande inställning hos judarna gentemot hedningar beskrev Petrus väl när han väl kom hem till Kornelius: *"Ni vet att det är förbjudet för en jude att umgås med en hedning eller besöka honom."*⁷

Nu förstår vi tydligare det syfte Gud hade med synen till Petrus. Syftet var att bryta ner detta rabbiniska "staket" som hindrade judar från att umgås med hedningar. Däremot var aldrig syftet att förklara för Petrus att matbuden skulle vara upphävda. Att det hela handlade om relationen mellan judar och hedningar ser vi även i de åtföljande orden av Petrus: *"Men mig har Gud visat att man inte skall kalla någon människa ohelig eller oren."*⁸ Gud ville därmed visa Petrus att ingen människa skall ses som ohelig eller oren. De efterföljande orden *"därför tvekade jag inte heller att komma, när ni sände bud efter mig"* visar på samma sätt att synen var nödvändig för att kunna bryta ner detta "staket" i form av mänskliga stadgar som fanns i Petrus sinne. Om inte Gud hade gjort detta ingrepp i Petrus liv hade han förmodligen vägrat följa med dessa hedningar och därmed hindrat dem att få del av evangeliet.

Detta hittar vi ytterligare belägg för om vi går tillbaka till den inledande texten. Liksom i Matteus 15 och Markus 7 återfinns här det grekiska adjektivet *koinós* och verbet *koinóo*, ord som inte berör matbuden i moseböckerna. Deras betydelse är att *vara* respektive *göra* "rituellt oren", "ohelig", "profan", "vanlig" och betyder helt enkelt att något inte är avskilt (helgat) för sitt specifika ändamål (se under *Matteus 15 & Markus 7*). Men till skillnad från de båda nämnda evangelietexterna har vi här även det grekiska ordet *akáthartos*. När Petrus sade att *"jag har aldrig ätit något oheligt [koinós]"* menade han att han aldrig hade ätit kött som varit i kontakt med något orent (*akáthartos*) djur eller hedningar (även dessa ansågs bland judar vara *akáthartos*). Med de efterföljande orden *"eller orent [akáthartos]"* menade han att inget kött från orena djur hade kommit i hans mun. Gud sade därefter att *"vad Gud har förklarat för rent skall inte du anse vara orent [koinóo]"*. Att det står *koinóo* visar att det inte handlade om att Gud skulle ha förklarat grisen för ren. Då borde vi istället se *akáthartos* som avslutande ord. Med andra ord; om Gud hade förklarat grisen för ren, skulle inte Petrus anse den vara *akáthartos*. Men här handlade det istället om något som inte var avskilt (oheligt) för sitt ändamål. Med hjälp av synen ville Gud visa Petrus att hedningarna inte skulle ses som kroniskt oheliga, tvärt emot den rådande uppfattningen, utan dessa, vilka *"Gud har förklarat för rent"*, skulle få del av det evangelium de själva hade fått. Detta bekräftade sedan Petrus med orden *"men mig har Gud visat att man inte skall kalla någon människa ohelig [koinós] eller oren [akáthartos]"*.

När sedan Petrus kom upp till Jerusalem började de troende judarna att angripa honom. De hade nämligen hört att hedningarna hade tagit emot Guds ord genom Petrus undervisning. De sade: *"Du har besökt oomskurna män och ätit tillsammans med dem."*⁹ Här ser vi än en gång den dåtida

---

⁷ Apg. 10:28

⁸ Apg. 10:28

⁹ Apg. 11:3

inställning som fanns bland judar gentemot icke-judar. Petrus började därför att, steg för steg, förklara för dem om den syn Gud hade gett honom och vad som senare hade hänt hemma hos Kornelius. Det intressanta med Petrus redogörelse är att det inte finns någon antydning om att synen skulle haft en dubbel betydelse, d.v.s. att Gud ville visa honom både att hedningarna skulle ses som rena samt att matbuden var upphävda. Inte heller ser vi en sådan dubbel betydelse i de ord judarna i Jerusalem gensvarade Petrus med. Om dessa skulle ha tolkat denna syn som att matbuden var upphävda, borde vi då inte fått se reaktioner som; *”va, menar du att Gud har upphävt matbuden”*? Istället, när de hade lyssnat färdigt på Petrus redogörelse sade de: *”Så har Gud skänkt också åt hedningarna den omvändelse som ger liv.”*¹⁰ Inte heller senare i Apostlagärningarna hittar vi någon referens till denna syn som belägg för ändrade matföreskrifter. Alla visste mycket väl att matbuden var evigt gällande:

*”Det fördolda hör Herren, vår Gud, till. Men det uppenbarade gäller för oss och våra barn till evig tid, för att vi skall följa alla ord i denna lag.”*¹¹

---

¹⁰ Apg. 11:18

¹¹ 5 Mos. 29:29